

AKADEMIA PODLASKA

Instytut Historii

**Monika Izdebska
Historia III
Specjalność: archiwistyka**

**Praca proseminaryjna przygotowana pod kierunkiem
prof. Z. Chyry Rolicz**

**Dzieje parafii pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w
Radzikowie Wielkim.**

Siedlce 2005 r.

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

Położenie geograficzne.....	3
-----------------------------	---

ROZDZIAŁ II

Powstanie parafii w Radzikowie Wielkim	5
--	---

ROZDZIAŁ III

Kościół i jego najbliższe otoczenie	6
---	---

ROZDZIAŁ IV

Wspomnienia z czasu pożaru pierwszego kościoła i budowy nowego w parafii Radzików Wielki.....	8
--	---

ROZDZIAŁ V

Zabytki.....	14
--------------	----

ROZDZIAŁ VI

Chrzest Żydówki	17
-----------------------	----

ROZDZIAŁ VII

Bractwa i stowarzyszenia katolickie	18
---	----

ROZDZIAŁ VIII

Porządek nabożeństw w parafii oraz życie religijne i inicjatywy duszpasterskie.....	20
--	----

ROZDZIAŁ IX

Księża proboszczowie parafii Radzików Wielki	21
--	----

ROZDZIAŁ X

Działalność społeczna księży w naszej parafii	26
Aneks źródłowy	28
Spis ilustracji	34
Bibliografia	35

ROZDZIAŁ I

Rys geograficzno - historyczny Radzikowa Wielkiego.

Radzików Wielki leży na 52° 09' szerokości geograficznej północnej i 22° 31' długości geograficznej wschodniej wraz okolicznymi wsiami znajduje się na skraju Wysoczyzny Siedleckiej, krainie geograficznej położonej między Równiną Łukowską, Podlaskim Przełomem Bugu i Obniżeniem Węgrowskim.

Okolice Radzikowa położone są na wysokości 150-170m n.p.m. obszar parafii zajmują w większości grunty orne o glebach brunatnych, kwaśnych i wyługowanych oraz bielcowych i pseudobielcowych oraz nisko położone torfowe łąki.

W pobliżu Radzikowa Wielkiego płynie rzeka Liwiec, której długość od źródeł do ujścia wynosi ok. 110 km. Jest ona drugim po Krznie największym lewym dopływem Bugu. Samo koryto rzeki jest wąskie i kręte. Tworzy ona liczne zakręty i pętle, zwalniając szybkość odpływu wód. Na wiosnę rzeka często porzuca stare koryto i tworzy nowe. Wzdłuż Liwca ciągną się rozległe podmokłe łąki. Dość urozmaicony krajobraz tworzą drobne wyniosłości.. Jest to pierwsze znaczne zwężenie doliny Liwca. Tuż za Ostojami dolina rzeki rozszerza się na nowo tworząc rozległe płaskie zagłębienie.¹ Z tego powodu istnieją plany utworzenia Parku Krajobrazowego Doliny Liwca.

Terytorialnie Radzików Wielki przynależy do gminy Mordy leżącej w województwie mazowieckim. Przez miejscowość przebiega droga asfaltowa łącząca Siedlce z Łosicami. Oprócz dróg asfaltowych do Radzikowa prowadzą też drogi piaszczyste. Skracając na południe można dojechać do sąsiedniej wsi Modrzew. W okolicy Radzikowa Wielkiego leżą wsie: Radzików Kornica, Malinowiec, Radzików Stopki, Radzików Oczki, Modrzew, Pióry Wielkie, Pióry Pytki, Ostoje. (Aneks nr 1)

Zanim przejdę do opisywania parafii w Radzikowie Wielkim, chciałabym przybliżyć nieco historię miejscowości, w której ona znajduje się. Miejscowość prawdopodobnie wzięła swój początek od rodu Radzikowskich, którego liczni potomkowie zamieszkują Radzików Wielki do dnia dzisiejszego.

Chcąc poszerzyć wiadomości o miejscowości, w Słowniku Geograficznym Królestwa Polskiego znalazłam następującą notatkę: „Radzików, dawna okolica szlachecka, w powiecie siedleckim, gmina Pióry, parafia Zbuczyn, odległość 14 wiosek od Siedlec”.²

Miejscowość ta powstała dosyć dawno. Zamieszkała była głównie przez szlachtę i częściowo przez chłopów. O pochodzeniu szlachty panowały i panują różne przekonania. Mieszkańcy Radzikowa Wielkiego wiążą swoje szlacheństwo i początki wsi z okresem walk z Jadźwingami. Obszar między Liwcem a Bugiem był niejako północno – wschodnim narożnikiem Polski. Spotykały się

¹ Powiat siedlecki praca zbiorowa pod redakcją Czesława Górskiego, Siedlce 1935

² F. Sulimierski, B. Chlebowski, Wł. Walewski, Słownik geograficzny Królestwa Polskiego, tom IX, Warszawa 1888r., s.471

tutaj i ścierały różne plemiona i kultury. Od północnego wschodu i wschodu nacierali na te obszary Prusowie, Jadźwingowie, Litwini. Dlatego wzdłuż Liwca osadzono drobną szlachtę. Liwiec od wieków odgrywał też rolę pasa granicznego. Wschodnie ziemie polskie stale były narażane na rabunkowe napady Jadźwingów, którzy zagarniali znaczne łupy. „Z okresem Jadźwingów tradycja wiąże nazwę i dzieje Radzikowa Wielkiego. Radzików miał powstać w miejscu, w którym obmyślano (radzono) nad sposobami obrony przed tym ludem”.³ Książę Krakowski, Leszek Czarny zebrał znaczne siły zbrojne i zadał Jadźwingom tak stanowczy cios, że już nigdy nie napadali na polskie ziemie, a z czasem zupełnie wyginęli.

Powierzchnia parafii wynosi 35 km. Do parafii należy 1038 mieszkańców z wszystkich miejscowości, w tym 363 osoby z Radzikowa Wielkiego. Głównymi instytucjami użyteczności publicznej w Radzikowie Wielkim są: szkoła, kościół, Ośrodek Zdrowia, sklep spożywczy, posterunek straży pożarnej, świetlica i mleczarnia. Z Urzędu Gminy, Urzędu Pocztowego i Posterunku Policji mieszkańcy korzystają w odległych o 7 km Mordach.

³ T. Krawczak, W szlacheckim zaścianku, Warszawa 1993r., s. 235

ROZDZIAŁ II

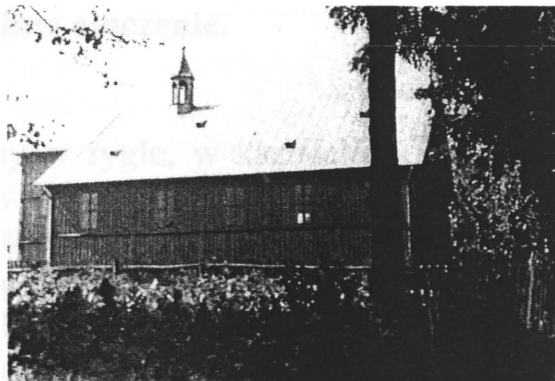
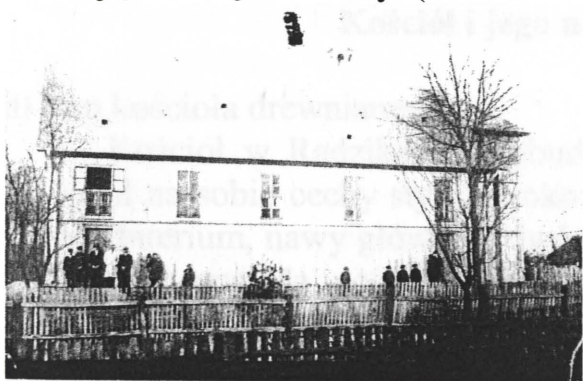
Powstanie parafii w Radzikowie Wielkim.

Z powodu błotnistych dróg i znacznej odległości od Zbuczyna już dawno mieszkańcy Radzikowa Wielkiego marzyli o utworzeniu parafii. Dowodem tego jest, że już w roku 1905 ze składek i z inicjatywy Aleksandra Skorupki pobudowano niewielką kapliczkę we wsi Radzikowie Wielkim. Ziemie (10 morgów) ofiarowali mieszkańcy, która została przy komasacji zwiększona i wydzielona w jednym miejscu. W tym czasie do tej kaplicy sprowadzono obraz Matki Boskiej Częstochowskiej w dużym formacie i umieszczono go w woltażu gdzie się dotychczas znajduje. W roku 1925 wspomnianą kapliczkę powiększono kosztem mieszkańców wsi Radzikowa i za zezwoleniem władzy duchownej, zaprowadzony został tutaj odpust na Jana Chrzciciela. 8 czerwca 1931 roku ksiądz biskup Henryk Przeździecki erygował kaplicę i pozwolił na sprawowanie w niej Służby Bożej. Od utworzenia parafii, kaplica służyła za tymczasowy kościół parafialny.⁴ (Aneks nr 2)

Parafia pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela w Radzikowie wielkim została erygowana z parafii Św. Stanisława Biskupa Męczennika w Zbuczynie, której część stanowiliśmy aż do roku 1931. Zbuczyn to dla nas parafia - matka, z niej wyrosliśmy dzięki decyzji ówczesnego ordynariusza księdza biskupa Henryka Przeździeckiego i zbuczyńskiego proboszcza, księdza kanonika Andrzeja Emila Olędzkiego.

Pierwszym administratorem został ksiądz Jan Czajka, dotychczasowy wikariusz parafii Zbuczyn. Na początku do parafii należeli następujące wioski: Radzików Wielki, Radzików Kornica i Radzików Oczki. Później dołączono Pióry Wielkie, Pytki, a w późniejszym czasie Stopki, Modrzewi Ostoje.

Z powodu jednak małych rozmiarów kaplicy parafianie Radzikowscy zabrali się ochoczo do wzniesienia obszernego kościoła drewnianego nie zważając na ciężkie czasy. (Aneks nr 3)

drewniany kościół wybudowany w 1932 przez ks. Jana Czajkę

W ich pracy dopomogły dużo okoliczne wioski – ofiarując drzewo na kościół i plebanię. Dzięki pracy i ofiarności marzenia przodków ziściły się gdyż delegat

⁴ Protokół przy wprowadzeniu księdza Jana Czajki w zarząd parafii Radzików Wielki 22. 10.1931 r.

biskupi ksiądz Andrzej Emil Olędzki – kanonik kapituły katedralnej proboszcz parafii zbuczynskiej dokonał dnia 28 sierpnia 1932 roku uroczystego poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę kościoła.

W podniosłej uroczystości wzięli udział ksiądz kanonik Andrzej Emil Olędzki – proboszcz zbuczynski, ksiądz Michał Kazimierz Dąbrowski – proboszcz z Próchenek, ksiądz doktor Antoni Chojecki – profesor Wyższego Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim i proboszcz miejscowy ksiądz Jan Czajka. Członkowie komitetu budowy kościoła: Antoni Izdebski, Klemens Pióro, Hipolit Borkowski z Radzikowa Wielkiego, Józef Izdebski i Wacław Kalicki z Piór Wielkich i Jan Orzyłowski z Oczeck, prowadzący budowę kościoła pan Jan Zacharczuk oraz licznie zebrani wierni z parafii i sąsiednich parafii.⁵

14 marca 1933 roku przywieziono ołtarze ze starego kościoła z Ryk.

10 maja 1933 roku – biskup Henryk Przeździecki konsekruje kościół. Dnia 22 marca 1957 roku spłonął kościół drewniany wraz z zabytkowymi ołtarzami i sprzętem liturgicznym. W tym samym roku – 22 sierpnia w Święto Niepokalanego serca Najświętszej Marii Panny, staraniem księdza proboszcza Kazimierza Dymitrowicza – kapłana z diecezji mohylowskiej, z ofiar parafian i wiernych z okolicy, rozpoczęto budowę nowego, murowanego kościoła. Dnia 3 listopada 1957 roku biskup sufragan Marian Jankowski poświęcił kamień węgielny, po czym wmurowano akt erekcyjny. Kościół został poświęcony przez biskupa Mariana Jankowskiego 25 listopada 1960 roku. Biskup Ignacy Świrski konsekrował kościół pod wezwaniem Św. Jana Chrzciciela. Kościół wzniesiono w stylu elektrycznym – trzynawowym. Ołtarz główny przedstawia Św. Jana Chrzciciela, ołtarze boczne: jeden Św. Franciszka, Św. Benedykta, Pana Jezusa Miłosiernego; drugi Matkę Boską Częstochowską. Obrazy do bocznych ołtarzy wykonał Jan Molga w 1960 roku. Niektóre przedmioty znajdujące się w kościele pochodzą z XVIII wieku. Jest to monstrancja, kielichy, krzyż i ornaty.⁶

Rozdział III

Kościół i jego najbliższe otoczenie.

a) stan kościoła drewnianego

Kościół w Radzikowie wybudowany w rygle, w kształcie podłużnym. Nosił na sobie cechy stylu barokowego. Składał się z następujących części: prezbiterium, nawy głównej i dwóch naw bocznych, dwóch zakrystii i chóru. Kościół posiada posadzkę cementową we wszystkich swych częściach, oprócz jednej zakrystii, gdzie jest podłoga z desek sosnowych. Budynek kościelny posiada 14 okien: dwa nad chórem, w prezbiterium, po jednym oknie w zakrystiach i po cztery w nawach bocznych. Ramy okienne są drzewa sosnowego, szyby ze szkła półlagrowego. W całym budynku kościelnym jest 5 drzwi, zrobione są z drzewa sosnowego. Wewnętrzne

⁵ Protokół z dnia 28. 08. 1932 r.

⁶ Ks. Wiesław Pińczuk, Duszpasterz i społecznik ..., op. cit., s. 81

drzwi są filunkowe podwójne, zewnętrzne zaś ozdobnie szalowane. Zamki we wszystkich drzwiach są żelazne, boczne drzwi dla bezpieczeństwa mają od wewnątrz żelazne zasuwki. Dach kościoła posiada Rynny i jest całkowicie pokryty blachą cynkową. Na froncie kościoła – wieży nie ma, jest tylko krzyż żelazny, natomiast na środku dachu kościelnego jest wieżyczka, której kopuła pokryta jest blachą cynkową w tak zwaną łuskę. Ściany kościoła wewnątrz są szalowane deskami sosnowymi, są tynkowane, bielone wapnem, od dołu wewnętrznych ścian jest lamperia z desek sosnowych, od zewnątrz kościół jest szalowany deskami topolowymi omalowany na kolor jasny orzech, słupy i drzwi na kolor tabaczkowy.

Wymiary kościoła: długość 24 metry, szerokość 12 metrów, wysokość od posadzki do sufitu w części najwyższej 8 metrów, wysokość zewnątrz od podstawy do najwyższego szczytu wynosi 12 metrów.⁷

b) przedmioty stanowiące własność kościoła.

Wszystkie trzy ołtarze pochodzą ze starego kościoła w Rykach, które zostały podarowane. Ołtarz wielki zrobiony jest z drzewa sosnowego, ozdobiony czterema kolumnami i figurami rzeźbionymi. W 1934 r. odnowiony – pomalowany na kolor biały i częściowo złocony. Całość harmonizuje się z kościołem. Cyboryum jest z drzewa, ozdobione rzeźbą i kolumnami. Wewnątrz jest złocony. W ołtarzu znajduje się duża rzeźbiona figura Pana Jezusa na krzyżu. Figura nabyta została w 1934 r. z ofiar całej parafii i umieszczona w ołtarzu jako pamiątka Jubileuszu Odkupienia Rodzaju Ludzkiego. Oprócz ołtarza wielkiego są jeszcze dwa boczne. Ołtarz po lewej stronie świątyni jest zrobiony z drzewa sosnowego i ozdobiony dwoma kolumnami i dwoma rzeźbionymi figurami. W 1934 r. odnowiony – pomalowany na kolor biały i częściowo złocony. W ołtarzu tym znajduje się obraz Matki Boskiej Częstochowskiej przeniesiony z kaplicy i tu umieszczony. Drugi ołtarz boczny – po prawej stronie, styl, kolumny figury rzeźbione są podobnie do ołtarza po lewej stronie. W tym ołtarzu jest obraz Św. Franciszka i Św. Benedykta – malowany w 1934 r.

Chrzcielnica znajduje się po lewej stronie naprzeciwko kazalnicy. Zrobiona jest z drzewa sosnowego – nie malowana. W chrzcielnicy zrobiona jest szuflada gdzie przechowuje się Chrizma i Oleum Catechumenorum.

Kazalnica – umieszczona jest po prawej stronie nawy pomiędzy bocznym ołtarzem a prezbiterium. Na szczycie ambony znajduje się aniołek, rzeźba, pod daszkiem wyobrażenie Ducha Św. – rzeźba. Wejście na ambonę wiedzie po stopniach od zakrystii.

Konfesjonały – są w kościele dwa, umieszczone w nawach bocznych, przy ścianach naprzeciwko siebie.

Balustrada – oddzielająca prezbiterium od nawy jest zrobiona z drzewa dębowego i jesionowego, zaopatrzona w obrus do komunii świętej.

⁷ Inwentarz Fundi Instrukcji kościoła parafialnego w Radzikowie Wielkim.

Chór kościelny oparty na podstawie drewnianej, balustradę ma drewnianą od strony kościoła tynkowaną i bieloną wapnem. Na chórze do podtrzymywania śpiewu służą organy nowo zbudowane o 7 głosach z pedałem.⁸

ROZDZIAŁ IV

Wspomnienia z czasu pożaru pierwszego kościoła i budowy nowego w parafii Radzików Wielki.

Dzień 22 marca 1957 r. był dla parafian Radzikowskich dniem tragedii i żałoby. Spłonął drewniany kościół z 1932 r. wraz z zabytkowymi ołtarzami i organami oraz szatami liturgicznymi. Tego dnia około godz. 9.30 przy sklepie Gminnej Spółdzielni kupujący rolnik Franciszek Borkowski zauważył, że z wywietrzników w dachu kościoła wydobywa się dym: „Gdy doszedłem do kościoła usłyszałem szum. Otwierając drzwi został wepchnięty do środka, płonął duży ołtarz. W tym czasie, gdy dostało się powietrze z zewnątrz popękały szyby w oknach i ogień rozprzestrzenił się na ściany i boczne ołtarze. Pobiegł na plebanie żeby powiadomić księdza proboszcza, lecz od gospodyni dowiedział się, że ksiądz wyjechał do chorego do wsi Pytki. W tym czasie jechał furmanką Zygmunt Borkowski, który pobiegł do dzwonnicy i zaczął bić w dzwon. Był zwyczaj, że w dzwon dzwoniono na nabożeństwa, z racji przyjazdu biskupa do parafii lub na trwogę gdy groziło niebezpieczeństwo. Zbiegła się prawie cała parafia.⁹

Pożar rozprzestrzenił się tak szybko, że oprócz chorągwi, feretronów i konfesjonałów nic nie dało się uratować. Był to czas wiosennych roztopów, drogi były zupełnie nieprzejezdne, dróg utwardzonych do Radzikowa nie było. Powiadomiono straż miejscową, strażaków ze Straży Zawodowej z Siedlec oraz strażaków z Czurył, którzy przyjechali po paru godzinach na pomęczonych koniach, lecz już tylko dogasili pogorzelisko.

Należy wspomnieć o przyczynie powstania pożaru kościoła. Był to czas po rekolekcjach wielkopostnych a przed świętami Wielkanocy. Tego dnia przyjechał gospodarz ze wsi Pytki do księdza, ażeby ten pojechał z posługą kapłańską do chorego mieszkańca tej wioski. Ksiądz poszedł do kościoła, ażeby z tabernakulum wziąć Najświętszy Sakrament, lecz przedtem polecił kościelnemu, a był nim Hryciuk z Próchenek będący również gospodarzem u księdza, zapalić świece. Był to zwyczaj, że gdy otwierało się tabernakulum zapalano dwie świeczki stojące w lichtarzach na ołtarzu. Tak zrobił kościelny, lecz nie poczekał aż ksiądz odejdzie. W tym czasie jedna ze świec wywróciła się i od tego zaczął płonąć ołtarz, następnie cały kościół. Gdy ksiądz wrócił od chorego kościół już prawie całkowicie spłonął.¹⁰

⁸ Tamże

⁹ Ks. Wiesław Pińczuk, Duszpasterz i społecznik (...) op. cit. s. 63

¹⁰ Tamże s. 64 -65.

Na pierwszym nabożeństwie w kaplicy ksiądz proboszcz uroczyście zawierzył odbudowę kościoła Matce Boskiej Częstochowskiej i powołał Komitet Odbudowy Kościoła w Radzikowie Wielkim w składzie ksiądz proboszcz Kazimierz Dymitrowicz oraz z Radzikowa: Czesław Izdebski, Józef Izdebski, Michał Łopatka, Tadeusz Gorzkowski, Bronisław Soszyński, Zygmunt Zdanowski, Michał Rzążewski, Józef Lipiński, Zygmunt Pióro, Czesław Radzikowski. Z Kornicy: Tadeusz Borkowski, Czesław Reczko, Czesław Sobiczewski, Stanisław Borkowski. Z Oczek: Adam Józef Radzikowski, Alfred Strus, Stanisław Tarkowski, Andrzej Radzikowski. Ze Stopek: Czesław Iwanowski, Piotr Radzikowski. Z Piór Wielkich: Zygmunt Borkowski, Piotr Soszyński, Stanisław Michalski, Zdzisław Radzikowski. Z Pytek: Bolesław Gębicki i Wacław Skibski, a z Modrzewia: Michał Rzążewski, Franciszek Grochowski, Edward Chromiński i Józef Radzikowski. Komitet wybrał spośród siebie prezydium i komisję rewizyjną w składzie: ksiądz proboszcz Kazimierz Dymitrowicz jako przewodniczący, Józef Lipiński jako skarbnik, Alfred Strus – sekretarz, Józef Izdebski – gospodarz, Stanisław Michalski jako członek prezydium. W skład komisji rewizyjnej wchodził: Piotr Radzikowski, Czesław Izdebski, Józef Radzikowski. Działania komitetu poszły w czterech kierunkach:

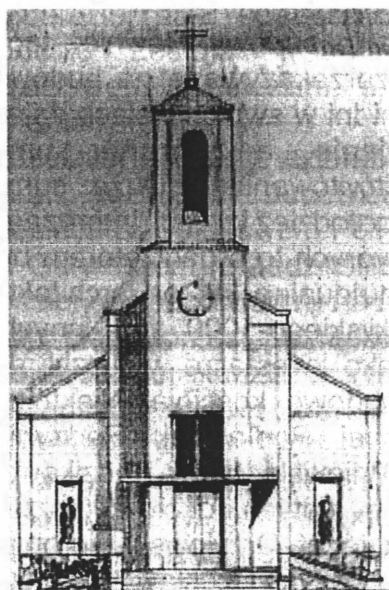
1. wyremontowanie kaplicy;
2. załatwienie zezwoleń i planów na budowę nowej świątyni;
3. gromadzenie materiałów do budowy;
4. gromadzenie środków finansowych do pokrycia kosztów budowy.

Najpierw odnowiono kaplicę znajdującą się поблизу kościoła, która służyła za świątynię przed pobudowaniem spalonego kościoła, była również świątynią przez rok po pożarze kościoła. Nie było szat liturgicznych ani kielichów i monstrancji. W tej sytuacji parafianie udali się do sąsiednich parafii: Mordy, Zbuczyn, Pruszyń i przywieźli podarowane sprzęty liturgiczne tak, że można było odprawiać msze święte.

Komitet Odbudowy Kościoła zwrócił się do Kurii Biskupiej i władz administracyjnych o zezwolenie na budowę kościoła. Z Kurii Biskupiej decyzję pozytywną otrzymali bardzo szybko, bo już w kwietniu. Natomiast zezwolenie od władz administracyjnych po dużych utrudnieniach - dopiero w sierpniu. Pan Michał Rzążewski pojechał do Warszawy w celu zamówienia planów na kościół. Przybyły architekt pan Baran wyrażał zgodę na opracowanie projektu kościoła jednonawowego o dużych filarach i małych oknach, na co ksiądz i parafianie się nie zgodzili. Wszyscy chcieli ażeby kościół był trzynawowy o dużych oknach, taki jaki był poprzedni. Gdy ta oferta upadła pan Rzążewski powtórnie pojechał do Warszawy i z gazety wynalazł architektów, którzy projektowali różne obiekty. Po przybyciu ich do Radzikowa urządzili konkurs rysując szkice różnych kościołów. Ksiądz z parafianami jednogłośnie zdecydowali, że najbardziej odpowiada kościół w kształcie jak wygląda obecnie.

Została spisana umowa z architektem mgr. inż. Zdzisławem Sadowskim, który zobowiązał jak najszybciej wykonać projekt.

Gdy plany przez architekta zostały wykonane i złożone w Wojewódzkiej Radzie Narodowej w Warszawie, został wyznaczony termin posiedzenia w celu zatwierdzenia na dzień 12 czerwca 1957 r. Do Warszawy pojechali: ksiądz proboszcz, Rzążewski, Łopatka, Strus i Lipiński oraz ksiądz delegowany z Kurii Biskupiej w Siedlcach. Na posiedzeniu, pomimo pozytywnej oceny delatora inż. Korzeniowskiego projekt kościoła odrzucono z następujących powodów:

projekt kościoła

- 1.- zbyt mały plac, a budynek za duży
- 2.- za cienkie ściany
- 3.- brak sanitariatów i ogrzewania.

Za radą architektów Komitet odwołał się do Komitetu Urbanistyki i Architektury w Warszawie. Składając odwołanie u przewodniczącego okazało się, że był on wykładowcą na uczelni naszego architekta. To zdecydowało, że w sierpniu otrzymaliśmy decyzję zatwierdzającą projekt i zezwolenie na budowę.

Ksiądz proboszcz przekazał z kasy parafialnej 5646 złotych do kasy komitetu na cele budowy. Również tace zbierane w czasie nabożeństw były przekazywane na budowę kościoła. Ofiary od parafian zbierali radni w swoich wsiach dając każdemu ofiarodawcy pokwitowanie, a zebrane sumy przekazywali do skarbnika za pokwitowaniem. Duże sumy wpływały z imprez urządzanych przez młodzież i dzieci. Imprezami tymi były jasełka, komedyjki, loterie których to organizatorem był ksiądz proboszcz Kazimierz Dymitrowicz. Były i ofiary indywidualne jak od architekta Sadowskiego 5000 złotych, księdza Królikowskiego – 1000 złotych i innych. Zgłosiła się grupa parafian, którzy jako kwestarze wyruszyli do sąsiednich parafii za ofiarami na budowę kościoła. Niektórzy wyjeżdżali dość daleko, bo do: Leśnej Podlaskiej. Radzynia

Podlaskiego. Byli to między innymi Jan Pniewski z Radzikowa, który zebrał najwięcej bo ponad 20 tysięcy złotych około 200 sztuk sosen. Zygmunt Borkowski, Józef Ługowski, Hieronim Orzyłowski z Piór Wielkich, Wacław Skibski z Pytek, Czesław Reczko z Kornicy i inni w sumie zebrali ponad 100 tysięcy złotych co się bardzo przydało do prowadzenia budowy. Była jeszcze ofiara może najbardziej hojna od księdza proboszcza którą wpłacił z własnych oszczędności.

Żwir bezpłatnie na całą budowę ofiarował pan Hieronim Pióro ze wsi Ostoje. Wapno i cement za gotówkę i wymianę za zboże sprzedawały Spółdzielnie w Czuryłach, Mordach, Olszance i Przesmykach. Pozostała sprawa cegły. Na naszych terenach nie było dobrej jakościowo cegły. Siostra państwa Wierzejskich z Klim, pani Makać mieszkająca w Dąbiu pod Szczecinem pomogła mieszkańcom sprowadzić cegłę z rozbiórki budynków zniszczonych przez wojnę w okolicach Szczecina. Po nadejściu pierwszych wagonów do stacji kolejowej w Mordach i przywiezieniu furmankami do Radzikowa okazało że w tej cegle jest dużo uszkodzonej, wobec czego zrezygnowano z tej firmy. Jeszcze w czasie zimy dwukrotnie wyjeżdżali do Szczecina ksiądz proboszcz z panami Michałem Łopatką i Bolesławem Gębickim, ale już nie można było wywieźć więcej cegły. Resztę potrzebnej cegły załatwili ci panowie w Warszawie w Mazowieckim Przedsiębiorstwie Rozbiórkowym, które rozbierało uszkodzone przez wojnę budynki. Tak to po trudach zgromadzili cegłę na kościół. Cementu część kupili w spółdzielniach, a najwięcej w cementowni na Śląsku, po który kilka krotnie wyjeżdżał pan Michał Łopatka. W sprawie blachy na pokrycie kościoła wyjechał do Warszawy ksiądz proboszcz z Łopatką, Rzązewskim i Gębickim i udali się do wicepremiera, ministra hutnictwa pana Kaima, którego prosili o przydział blachy na pokrycie kościoła. Tak się złożyło, że minister był z Wileńszczyzny i po akcencie mowy poznali się z księdzem, że pochodzą z tych samych stron. To zadecydowało, że otrzymaliśmy przydział blachy w ilości 3 ton. Gdy odbierał blachę w hurtowni w Warszawie razem z panem Czesławem Radzikowskim, dyrektor nie chciał nam jej wydać. Mówił, że niepotrzebna tyle blachy na kościół, nie ma czym pokryć budynków użyteczności publicznej w Warszawie, ale przed decyzją wicepremiera musiał ustąpić. Za blachę zapłacono 13 348,80 złotych, którą to sumę zwrócił do kasy Komitetu ksiądz proboszcz jako ofiarę własnych oszczędności na budowę kościoła. Mając materiały i zezwolenie należało rozpocząć budowę. W tym celu zawarto umowę z panem Janem Sadowskim i mistrzem budowlanym panem Bronisławem Taczańskim z Siedlec na prowadzenie budowy kościoła. Umowa opiewała na kwotę 380 000 złotych.

Na życzenie księdza proboszcza roboty rozpoczęto dnia 22 sierpnia 1958 r. w dzień uroczystości Niepokalanego Serca Najświętszej Maryi Panny, i prowadzono je do nastania mrozów, to jest do 30 listopada. Przez ten czas zbudowano fundamenty, ściany do wysokości bocznych naw i zasklepiono stropy w nawach. W listopadzie przybył ksiądz biskup Marian Jankowski i

poświęcił kamień węgielny, a także został wmurowany akt erekcyjny. Na wiosnę roboty rozpoczęto od 1 kwietnia i trwały one do sierpnia. W dniu 22 sierpnia, to jest w rocznicę rozpoczęcia budowy zaczęto rozbierać rusztowania po zakończeniu robót.¹¹

główny ołtarz

Fundatorami głównego ołtarza, który kosztował 50 000 złotych byli po połowie Jadwiga Libiszewska i małżeństwo Jan i Czesława Radzikowscy z Radzikowa.

¹¹ Tamże s. 68 -71.

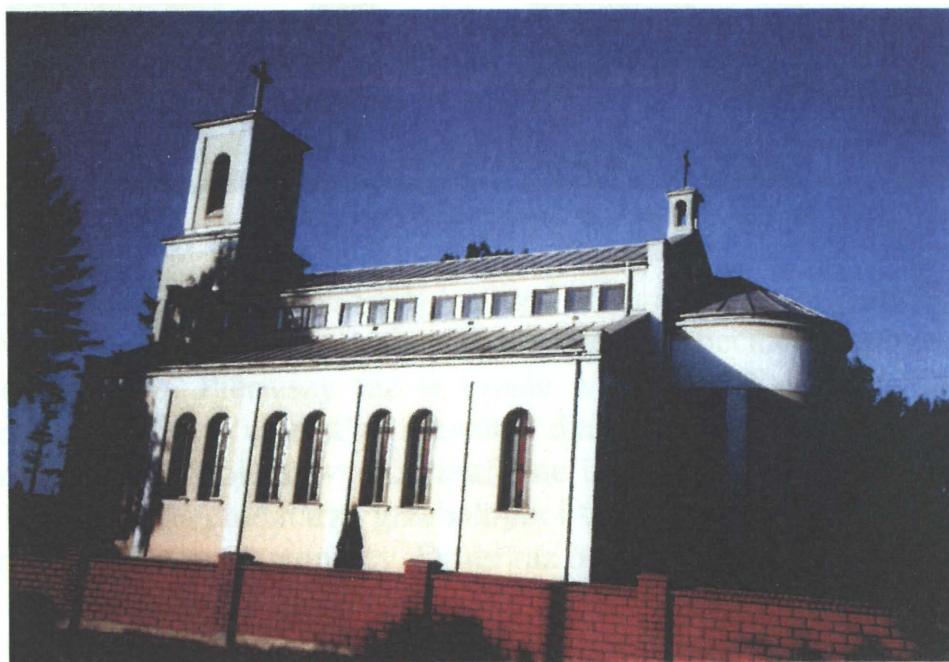
boczny ołtarz po prawej stronie

boczny ołtarz po lewej stronie

Boczny ołtarz po prawej stronie ufundowała Rozalia Radzikowska, a po lewej stronie ksiądz proboszcz, Józef Izdebski i inni. Figurę do głównego ołtarza św. Izydora – zakupili rolnicy z parafii, a św. Józefa parafianie noszący imię Józef. Inne figury sponsorowały bractwa i kółka różańcowe. Wszelką pomoc jak zwózka materiałów, pomoc przy budowie bezpłatnie wykonali parafianie. Stałym bywalcem na budowie był Józef Izdebski, który całymi dniami przebywał na placu budowy, pilnował porządku i zachęcał do pracy.

Po zakończeniu budowy i uprzątnięciu placu w listopadzie ksiądz biskup Marian Jankowski dokonał poświęcenia, a w 1960 r. ksiądz biskup Ignacy Świrski kościół konsekrował.¹²

obecny kościół

ROZDZIAŁ V

Zabytki.

Kaplica pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela – W 1905 r. ze składek i z inicjatywy Aleksandra Skorupki pobudowano kapliczkę murowaną na ziemi ogólnej w Radzikowie Wielkim. Powiększona została w 1925 r. przez dobudowę prezbiterium. Murowana z cegły, tynkowana. Prostokątna z węższym prezbiterium. We wnętrzu sklepienie odcinkowe. Dach dwuspadowy, kryty blachą.¹³

¹² Tamże s. 72

¹³ Archiwum Diecezji Siedleckiej – A.B. Parafia Radzików Katalog kościołów 1956, s. 30; Katalog zabytków t. X, z. 22, s. 24.

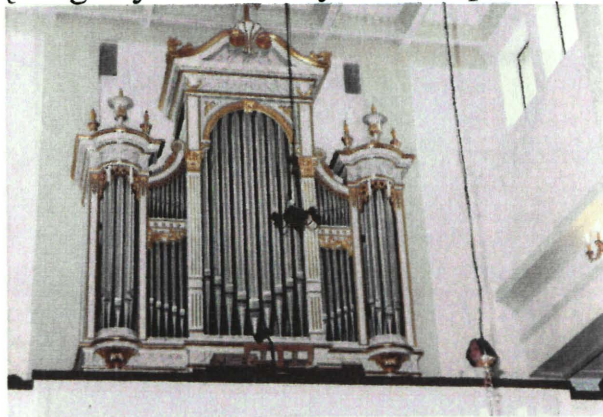
Katalog zabytków sztuki w Polsce pod red. Izabelli Galickiej i Hanny Sygietyńskiej, t. X, z.22 Warszawa 1965 r.

kaplica wybudowana w 1905r.

Dzwon o nazwie Jan Chrzciciel – został zakupiony przez mieszkańców wsi Pióry Wielkie. Dwukrotnie ocalał od zagłady, a obecnie znajduje się w wieży nowej świątyni. Pierwszy raz w czasie wojny 1939 – 1945. Okupant niemiecki nakazał oddać wszystkie dzwony dla wojska na przetopienie do produkcji materiałów zbrojeniowych. Parafianie nocą zdjęli dzwon z wieży w dzwonnicy i zakopali na cmentarzu grzebalnym i tam doczekał się końca wojny, żeby zawisnąć na nowo w dzwonnicy. Drugi raz ocalał podczas pożaru kościoła. Dzwonnica stała w odległości kilku metrów od kościoła i gdy płonął kościół zaczęła palić się dzwonnica. Przy ogromnym wysiłku parafian dzwon został uratowany. Dzwon ten waży 123 kg i widnieje na nim data 1931 roku. Oprócz tego są napisy ofiarodawców i imię i nazwisko proboszcza. Są to znaki szczególne tego dzwonu.¹⁴

Organy – sprowadził je do naszej parafii ksiądz kanonik Dymitrowicz z Góry Kalwarii. Mają 24 głosy i 2 manualy. Prawdopodobnie mają około 150 lat.

organy z Góry Kalwarii

¹⁴ Ks. Wiesław Pińczuk, Duszpasterz i społecznik ... , op. cit., s. 65

Monstrancja – najstarsza monstrancja, która zachowała się z pożaru starego kościoła. W 2002 r. monstrancja została odnowiona i obecnie jest używana w kościele.

najstarsza monstrancja

Kielichy mszalne – kielichy gładkie, barokowe z XVIII w.

Kielichy barokowe

ROZDZIAŁ VI

Chrzest Żydówki.

W czasie wojny ludzie z okolicy ukrywali Żydów. Dowodem jest chrzest w naszej parafii jednej Żydówki. Parafianin Czesław Gorzała poprosił swojego przyjaciela Mariana Piechowicza, który mieszkał na Malinowcu aby przyjął do pomocy jego „kuzynkę, która nie chce wyjechać na roboty do Niemiec”. Była im potrzebna, bo mieli troje dzieci, od pięciu do ośmiu lat, a Lucyna żona Piechowicza w czasie żniw spodziewała się dziecka. Jednak gdy „kuzynka” się zgłosiła i zobaczyli ją, Marian przestraszył się. Wtedy żona zapytała go: „A gdyby to było nasze dziecko?” dzięki temu została u nich do końca wojny, pod warunkiem, że Czesław ostrzeże ich przed każdym przyjściem Niemców do wsi tak, aby zdążyli odprowadzić „kuzynkę” do babci, mieszkającej kilometr dalej.

Stella pracowała jako pastuszka i pomocnica do wszystkiego. Gospodyni nauczyła ją zbierać w pobliskim lesie gałęzie na opał. Za dojenie krów dostawała litr mleka, a za uczenie dzieci kilo chleba. Dziewięcioletnią Hanię przygotowywała do Pierwszej Komunii Świętej. Marylka miała siedem lat a Tadzio pięć. W lipcu urodziła się Mirka. Jeśli robiła coś na drutach, to był dodatkowy zarobek.

W czasie postu odbywały się rekolekcje w naszej parafii, które prowadził zakonnik z Warszawy - ksiądz Sulej. Czesław Gorzała, przyjaciel Stelli Zybersztajn zaprosił ją. Ona twierdziła, że nie wie co to są rekolekcje i nie chciała skorzystać z zaproszenia. Mimo wszystko z ciekawości trzeciego dnia rekolekcji poszła do kościoła. „Na zakończenie rekolekcji ojciec rekolekjonista prosił, aby pomodlić się za tych, którzy chcą się nawrócić, a jeszcze nie mogą. Tłum wiernych runął na kolana i ich gorąca modlitwa topiła we mnie lody. Przecież to ja chciałam uwierzyć i nie mogłam. Byłam wstrząśnięta, ale jak zwykle wyszłam z kościoła z Ireną naszą sąsiadką. Uszłyśmy kilka metrów, gdy zrozumiałam, że jeśli nie pomówię z ojcem teraz, znów czeka mnie długa udręka. Nie miałam pojęcia gdzie szukać, ale akurat Czesław wychodził od niego i wprowadził mnie do kuchni. Powiedziałam księdzu, że chciałabym z nim porozmawiać w cztery oczy. Było zimno, ale na kilka minut wyszliśmy na balkon. Od razu poznał że jestem żydówką. To jego pierwszego poprosiłam o chrzest.

Zanim przystąpiła do sakramentu chrztu przez miesiąc uczęszczała na katechezę do księdza Czesława Chojeckiego, uczyła się katechizmu i czytała Ewangelię. Datę chrztu ustaliła z księdzem Czesławem Chojeckim na sobotę przed Zielonymi Świątkami. Po Wielkanocy był to drugi okres w którym pierwsi katechumeni przyjmowali chrzest. Rodzice Stelli Zybersztajn już nie żyli, więc pragnęła mieć przynajmniej młodych rodziców chrzestnych. Ustaliła z

księdzem że będą nimi siostra księdza Chojeckiego - Irena i Czesław Gorzała. Na chrzcie otrzymała imiona: Wanda Teresa.¹⁵

Relacje księdza Czesława Chojeckiego z chrztu.

W czasie II wojny światowej, gdy to nie tylko powołanie ale i życie wiele razy było narażane i zagrożone śmiercią. Nieustannie modliłem się „ Boże pozwól mi bym choć jedną Mszę Świętą sam odprawił w mojej parafii w Zbuczynie, gdzie usłyszałem Głos Boży powołujący mnie do kapłaństwa.

Półtora roku pracowałem jako kapłan w Radzikowie w kościele i w szkole w Stopkach wśród codziennego zagrożenia życia, już wtedy na Podlasiu grzmiały armaty wojny Rosjan z Niemcami i leciały bomby z samolotów. W tym czasie proboszcz ksiądz Wachulak zlecił mi przygotowanie żydówki Stelli Zybersztajn do Chrztu Świętego. powierzył mi ten obowiązek ze względu na to, że jeżeli oskarżą mnie o opiekę nad żydami to ja będę mógł uciekać a ksiądz proboszcz musi pozostać na miejscu ze swym ludem. Stella Zybersztajn mieszka i żyje samotnie do dziś w Palestynie pełna miłości do Boga i ludzi.¹⁶

ROZDZIAŁ VII

Bractwa i stowarzyszenia katolickie.

Na terenie naszej parafii istnieją różne stowarzyszenia i grupy modlitewne:

Rada parafialna – zadaniem ich jest troska o rozwój materialny i duchowy parafii, rozwiązywanie problemów gospodarczych i finansowych oraz służenie duszpasterzom w tych sprawach głosem doradczym. Rada parafialna między innymi troszczy się o sprawy ziemi parafialnej i podpisuje umowy z jej dzierżawcami. Dwa razy do roku mają spotkanie z księdzem w okresie Bożego Narodzenia dzielą się opłatkiem, a po Wielkanocy dzielą się jajkiem.

Kółka Różańcowe mężczyzn i kobiet – modlą się codziennie tajemnicą różańca. Zmiana tajemnic następuje w pierwszą niedzielę każdego miesiąca. W przypadku śmierci jednego z członków kartkę z tajemnicą przejmują z reguły po rodzicach dzieci. W ciągu roku odprawiane są Msze Święte w intencji żywych i zmarłych członków kółka różańcowego. Obecnie w naszej parafii jest 21 Kółek Różańcowych w tym 16 kobiet i 5 mężczyzn.

Bractwo Najświętszego Sakramentu - które powstało 18. XI. 1936 r. (Aneks nr 4) Celem Bractwa jest:

- a) jak najczęściej przystępować do Stołu Pańskiego
- b) jak najczęściej odwiedzać Chrystusa Pana obecnego w Najświętszym Sakramencie
- c) jak najczęściej przyjmować Komunię Św. Duchową
- d) uczestniczyć w publicznych adoracjach Najświętszego Sakramentu

¹⁵ Stella Zybersztajn, A gdyby to było wasze dziecko..., s. 66 - 74

¹⁶ Kronika parafii Radzików Wielki z 2004 r., s. 167

- e) uczestniczyć w procesjach z Najświętszym Sakramentem
- f) starać się, aby dzieci jak najwcześniej przystępowały do Stołu Pańskiego
- g) współ działać w uroczystym urządzeniu Pierwszej Komunii Świętej
- h) wyszukiwać i doprowadzać do Stołu Pańskiego, żyjących z dala od Chrystusa Pana i obojętnych na Niego
- i) pomagać w urządzeniu Komunii Św. Generalnych w parafii
- j) starać się o przyozdabianie ulic domów, placów w czasie procesji Bożego Ciała
- k) zabierać i pomagać w urządzeniu kongresów eucharystycznych, parafialnych, dekanalnych diecezjalnych i narodowych
- l) wspomagać kongresy eucharystyczne ogólnie światowe
- m) modlić się za tych, którzy nie zasilają się Chlebem Żywota lub świętokradzko komunikują
- n) modlić się za kapłanów aby jak najgodniej sprawowali Niekrwawą Ofiarą
- o) pamiętać o wiecznej lampce w kościele¹⁷

Zgromadzenie Oblatów św. Benedykta – Celem każdego z Oblatów jest troska o tych którzy są chorzy, zwłaszcza spośród wspólnoty Oblatów. Służą im rzeczywiście jak Chrystusowi. Wyrabiają w sobie delikatność serca, którą ma się odznaczać każdy z członków wspólnoty benedyktyńskiej.¹⁸

Tercjarze Św. Franciszka – sprawowali opiekę nad ubogimi, czuwali aby chorzy nie umierali bez sakramentów świętych, a niemowlęta bez chrztu świętego. Postawą i działaniem tercjarze naśladowali swego mistrza – św. Franciszka z Asyżu we Włoszech.

Ministranci i Lektorzy – Liturgiczna Służba Ołtarza. Pomagają oni kapłanom w przygotowaniu i sprawowaniu liturgii, szczególnie podczas Mszy Św. i nabożeństw. Są podzieleni na trzy grupy, każda z grup ma wyznaczony dyżur na Mszy Św. Lektorzy czytają czytania oraz modlitwę wiernych.

Dzieci Maryi – Stowarzyszenie Dzieci i Młodzieży Maryjnej – Najmłodsza grupa modlitewna w naszej parafii, która powstała z inicjatywy Sióstr i Miłosierdzia św. Wincentego A'Paulo w 2001 r. Uczą się naśladować Maryję i praktykować jej cnoty szczególnie miłości, pokory, czystości i posłuszeństwa. Ważnym zadaniem jest dla nich noszenie i rozpowszechnianie Cudownego Medalika, zgodnie z obietnicą Maryi: „wszyscy, którzy go nosić będą, otrzymają wiele łask”.

¹⁷ Statut Bractwa Najświętszego Sakramentu w Radzikowie Wielkim.

¹⁸ Vademekum Benedyktyńskiego Oblata, Tyniec 1986, s. 11

ROZDZIAŁ VIII

Porządek nabożeństw w parafii oraz życie religijne i inicjatywy duszpasterskie.

Niedziele i święta: Msze Święte o godz. 8.00, 10.00, 12.00

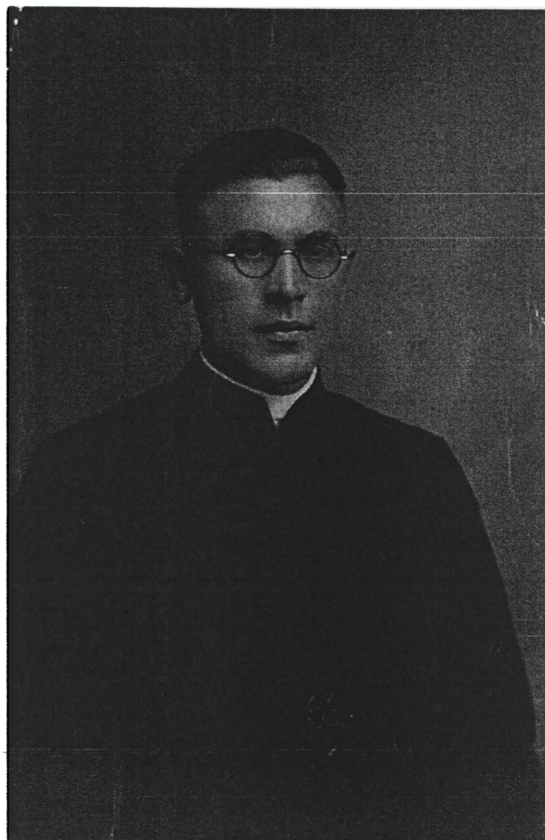
Dni powszednie: Msze Święte o godz. 7.00 i 18.00 lub 19.00

- ❖ W okresie Bożego Narodzenia w uroczystość NMP Królowej polski (3 maja) oraz w Święto Niepodległości (11 listopada) w kościele oraz w szkole odbywają się nabożeństwa i akademie religijno – patriotyczne z udziałem dzieci i młodzieży ze szkoły podstawowej i gimnazjum.
- ❖ Każdego roku 15 sierpnia w Choinie Ostojskiej przy grobie żołnierza Wojciecha Kaczmarczyka jest odprawiana uroczysta Msza Święta za Ojczyznę z udziałem kombatanów, orkiestry i młodzieży szkolnej, która przygotowuje akademię patriotyczną.
- ❖ Systematycznie obchodzone są w parafii pierwsze piątki i soboty miesiąca, w czasie których kilkadziesiąt osób przystępuje do Komunii Świętej.
- ❖ W każdą pierwszą niedzielę miesiąca po Mszy Świętej o godz. 10.00 odbywa się adoracja Najświętszego Sakramentu, a w okresie letnim także Procesja Eucharystyczna.
- ❖ W miesiącu maju w czasie obrzędu „poświęcenia pól” rolnicy wraz z księdzem modlą się o szczęśliwe urodzaje i zbiory a także o pomoc Bożą w rozwiązywaniu trudnych problemów z jakimi boryka się polska wieś.
- ❖ Co roku odpust Niepokalanego Serca Maryi (sierpień) jest połączony z dożynkami parafialnymi. Kapłan święci bochen chleba i owoce z warzywami oraz piękny wieniec z kłosów zbóż. Odprawia sumę dożynkową w intencji rolników i tego rocznych plonów.
- ❖ W okresie letnim od maja do października 13 dnia miesiąca odbywają się Procesje Fatimskie z lampionami ulicami naszej osady.
- ❖ Dzieci ze szkoły podstawowej i gimnazjum uczestniczą podczas adoracji w wielkim tygodniu i nabożeństwach różańcowych w październiku.¹⁹

¹⁹ Folder parafii Radzików Wielki wydany z okazji 70 – lecia istnienia parafii św. Jana Chrzciciela.

ROZDZIAŁ IX

Księża proboszczowie parafii Radzików Wielki.

1. ks. Jan Czajka 1931 -1936

Organizator tej parafii i jej proboszcz przez pierwszych 5 lat. Wspierany przez gorliwych parafian wybudował tu drewniany kościół, plebanię i budynki gospodarcze.

2. ks. Stefan Traczuk 1936 – 1940

Urodził się 3. V. 1906 r. w Łubuniach. Do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim wstąpił w 1925 r. Świecenia Kapłańskie przyjął z rąk bpa Henryka Przeździeckiego 28. VI. 1931 r. w kolegiacie janowskiej. Zmarł 26. X. 1981 r.

3. ks. Bolesław Górski 1940 -1942

4. ks. Zygmunt Wachulak 1942 - 1948 (*z prawej strony*)
1969 -1974 proboszcz parafii Huszcza. Był jednak bardzo słabego zdrowia. W lutym 1974 ksiądz Wachulak zmarł w szpitalu w Warszawie. Pogrzyb odbył się 3. III. 1974 r. w parafii Huszcza. Pochowany został w rodzinnej parafii w Radzynie Podlaskim.

5. ks. Stefan Gruszecki 1948 – 1949
Urodził się 17.X. 1905 r. we wsi Rybitwy. W 1924 wstąpił do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim. Świecenia kapłańskie przyjął 21. XII. 1929 r. z rąk bpa Henryka Przeździeckiego w kolegiacie janowskiej.
6. ks. Antoni Paduch 1949 -1950
7. ks. Mieczysław Patejuk 1950 – 1951
Urodził się w Przegalinach Dużych. W 1953 r. wstąpił do Seminarium Duchownego w Janowie Podlaskim. Studiował na Sekcji Biblijnej Katolickiego Wydziału Teologicznego przy Uniwersytecie Warszawskim. W 1953 r. pełnił obowiązki kapelana w klasztorze Sióstr Urszulanek w Chylicach.

8. ks. Kanonik Kazimierz Dymitrowicz 1951 – 1984
Długoletni proboszcz, budowniczy świątyni po pożarze poprzedniego kościoła, budowniczego szosy do Siedlec i szkoły w Radzikowie.

9. ks. Henryk Nowosielski 1971 – 1984
Budowniczy budynków gospodarczych (stodoła) oraz wykonał projekt plebanii. Zakupił nowe naczynia liturgiczne do kościoła. Organizator czuwań przed Cudownym Obrazem Matki Bożej Kodeńskiej oraz przed Cudownym Obrazem Matki Bożej leśniańskiej a także pielgrzymki do Rzymu. Obecnie jest na emeryturze i mieszka w Domu Księży Emerytów w Siedlcach przy ul. Kościuszki 10.

10. ks. Henryk Drozd 1984 -1991

budowniczy plebanii i organistówki. Poza sprawami związanymi z liturgią udzielał się społecznie dla naszej parafii. Po 7 latach pracy w 1991 roku ks. Henryk Drozd odszedł na stanowisko założyciela i dyrektora rozgłośni Katolickiego Radia Podlasie w Siedlcach.

11. ks. Roman Wiszniewski 1991 – 1998

Prowadził szeroki zakres prac wokół kościoła. Odnowił świątynię wewnątrz i na zewnątrz oraz Stacje Męki Pańskiej, naprawił organy , wykonał nową szopkę Bożonarodzeniową. Dzięki niemu powstał nowy parkan przy kościele i na cmentarzu, wybetonowano parking. Zapoczątkował Procesje Fatimskie w okresie letnim od V do X - 13 dnia miesiąca z lampionami ulicami naszej wsi. Zwyczaj ten kontynuowany jest po dzień dzisiejszy.

12. ks. Kazimierz Nowak 1998 – 2000

W czasie krótkiego pobytu księdza wielkim wydarzeniem było Uroczyste Nadanie Imienia Szkole księdza kanonika Kazimierza Dymitrowicza – wielkiego kapłana i społecznika oraz Misje Ewangelizacyjne prowadzone przez Ojców Paulinów z Leśnej Podlaskiej.

13. ks. Wiesław Pińczuk od 28 X 2000

Z inicjatywy księdza przeprowadzono konserwację ołtarzy i odnowiono wnętrze kościoła – pomalowano ołtarze, organy i ambonę. Oprócz tego powstały nowe schody i chodnik wokół kościoła. Jako pierwszy ufundował witraż do ołtarza głównego z dedykacją „Serce Boże błogosław kapłanom i wiernym parafii A.D. 2001 r. darował ks. Wiesław Pińczuk” dając przykład innym.²⁰

²⁰ Archiwum Diecezjalne w Siedlcach, akt parafii
Kronika parafii Radzików Wielki z 2000 – 2004 r.

Ks. Michał Łastowski ur. 20. VI. 1976 r.

Polak, mieszkający na Białorusi – Wołkowysk i studiujący prawo kanoniczne na KUL-U w Lublinie. Uczęszczał do Wyższego Seminarium Duchownego w Grodnie. Świecenia Kapłańskie otrzymał 10 listopada 2001 r. w Grodnie z rąk ks. bpa Aleksandra Kaszkiewicza. Od 2003 r. służy pomocą duszpasterską w naszej parafii.

ROZDZIAŁ X

Działalność społeczna księży w naszej parafii.

Od początku istnienia naszej parafii księża udzielali się społecznie. Jedni księża w większym stopniu, drudzy w mniejszym. W ten sposób wyróżnił się ksiądz kanonik Kazimierz Dymitrowicz. To on jako pierwszy zaangażował się społecznie dla całej parafii. Po upadku stalinizmu i odwilży komunistycznej założył koło pszczelarzy, któremu przewodniczył i był instruktorem, w wyniku czego wielu gospodarzy założyło pasieki. Założył również Kółko Rolnicze i był pierwszym prezesem, dając wkład w gotówce na zakup pierwszego ciągnika. W 1956 jeździł z gospodarzami do władz powiatowych i wojewódzkich w sprawie budowy drogi z Siedlec do Radzikowa. Sam osobiście z łopatą w ręku szedł do budowy tej drogi, zapraszając parafian. Był inicjatorem budowy miejscowego Ośrodka zdrowia. Pisał sztuki teatralne o tematyce obyczajowo – moralnej i wystawiał w remizie strażackiej z miejscową młodzieżą. W ten sposób pracował nad podnoszeniem kultury bycia swoich parafian. Dochód z dobrowolnych przy tej okazji składek przeznaczał na potrzeby szkoły i ludności. Innym przejawem miłości wobec ludzi, szczególnie biednych, były pożyczki. Traktował je jako delikatny sposób jałmużny, gdyż nigdy nie upominał się o ich zwrot. Ksiądz Dymitrowicz pamiętał o wszystkich nie tylko o swoich parafianach. Szczególną życzliwością darzył Podlaskie Seminarium Duchowne. Starał się jak mógł, aby dopomóc ordynariuszowi w rozbudowie gmachu seminarium i domu księży emerytów. Pomysłowość i hojność tego

człowieka nie miała granic. Wspierał Seminarium Duchowne takimi podarkami jak miód, który jak mawiał „pochodzi z królewskiej pasieki”, oraz warzywa i owoce z własnego gospodarstwa.

Duże zasługi w tej dziedzinie pozostawił po sobie również ksiądz Henryk Drozd. W 1989 r. od niego wyszła wzmianka o potrzebie rozbudowy szkoły o dwie sale lekcyjne, salę gimnastyczną łazienki i kotłownię. Podczas swojej pracy duszpasterskiej w latach 1984 – 1990 organizuje wiele wycieczek między innymi do Sanktuariów Maryjnych w Polsce i Rzymie gdzie spotkano się z Ojcem Świętym.

audiencja u Ojca Św.

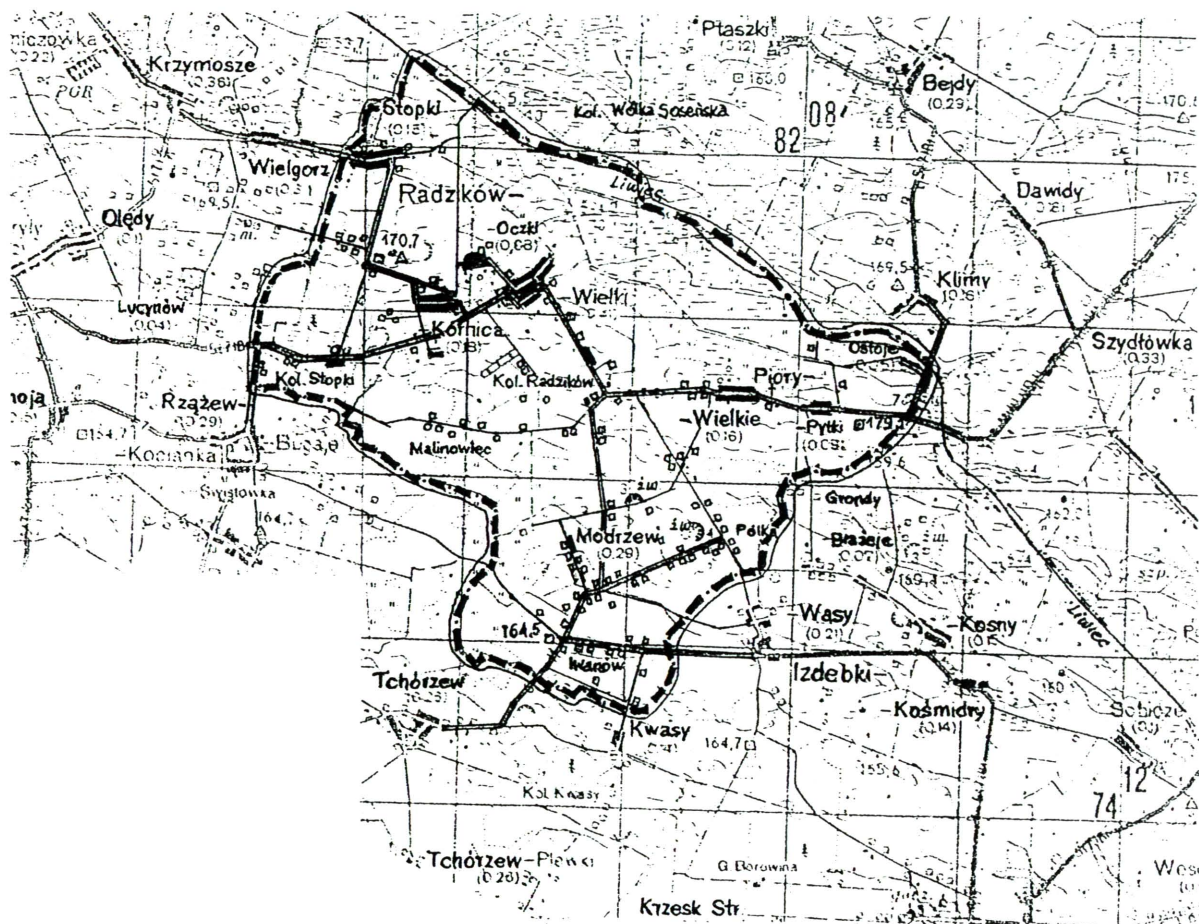
Wydaje gazetkę parafialną (ukazało się 5 numerów). (Aneks nr 5) Troszczy się o ludzi upośledzonych przez los lub niepełnosprawnych, udziela wsparcia duchownego, dobrej rady a nieraz i pomocy materialnej. Zachęcał do udziału w pracach społecznych takich jak budowa drogi do Modrzewia czy świetlicy w Radzikowie.

W przypadku nieszczęść losowych czy żywiołów księża nigdy nie stali obojętnie. Byli oni organizatorami wszelkich zbiórek pieniężnych czy płodów rolnych. W 1982 r. takiej pomocy udzielał ks. Henryk Nowosielski ludziom dotkniętym powodzią w Polsce. W 1997 r. ksiądz Roman Wiszniewski pomagał ludziom na Zachodzie po powodzi stulecia. Natomiast

ksiądz Wiesław Pińczuk organizował pomoc w postaci 300 worków zboża parafii Sfory, gdzie przeszła nawałnica gradobicia.²¹

²¹ Kronika parafialna z 2000 – 2004 r.

ANEKS ŹRÓDŁOWY

Aneks nr 1

Mapa przedstawiająca lokalizację miejscowości parafii Radzików Wielki.
Miejsce przechowywania – kancelaria parafialna.

Henryk Przeździecki

Dr. św. T.

Z BOŻEGO ZMIŁOWANIA I ŁASKI STOLICY APOSTOLSKIEJ

BISKUP SIEDLECKI CZYLI PODLASKI.

✠

D E K R E T

Mając na uwadze potrzeby duchowne wiernych, oraz przychylając się w tej mierze do prośby ks. proboszcza parafji Zbuczyn z dnia 8 czerwca 1931 r. N. 83, niniejszym dekretem Naszym, na mocy kan. 1191 § 2, powagą Naszą Biskupią, erygujemy kaplicę publiczną pod tytułem św. Jana Chrzciciela we wsi Radzików, na terenie parafji Zbuczyn, pozwalając w niej sprawować służbę Bożą na zasadzie ogólnych przepisów kościelnych odnośnie do kaplic publicznych.

Na dowód czego poleciliśmy ten dokument sporządzić, zaopatrzyć go Naszą pieczęcią i podpisem.

Dan w Siedlcach, dnia 10 czerwca 1931 roku.

Biskup Generalny

Sukragani w odwołaniu

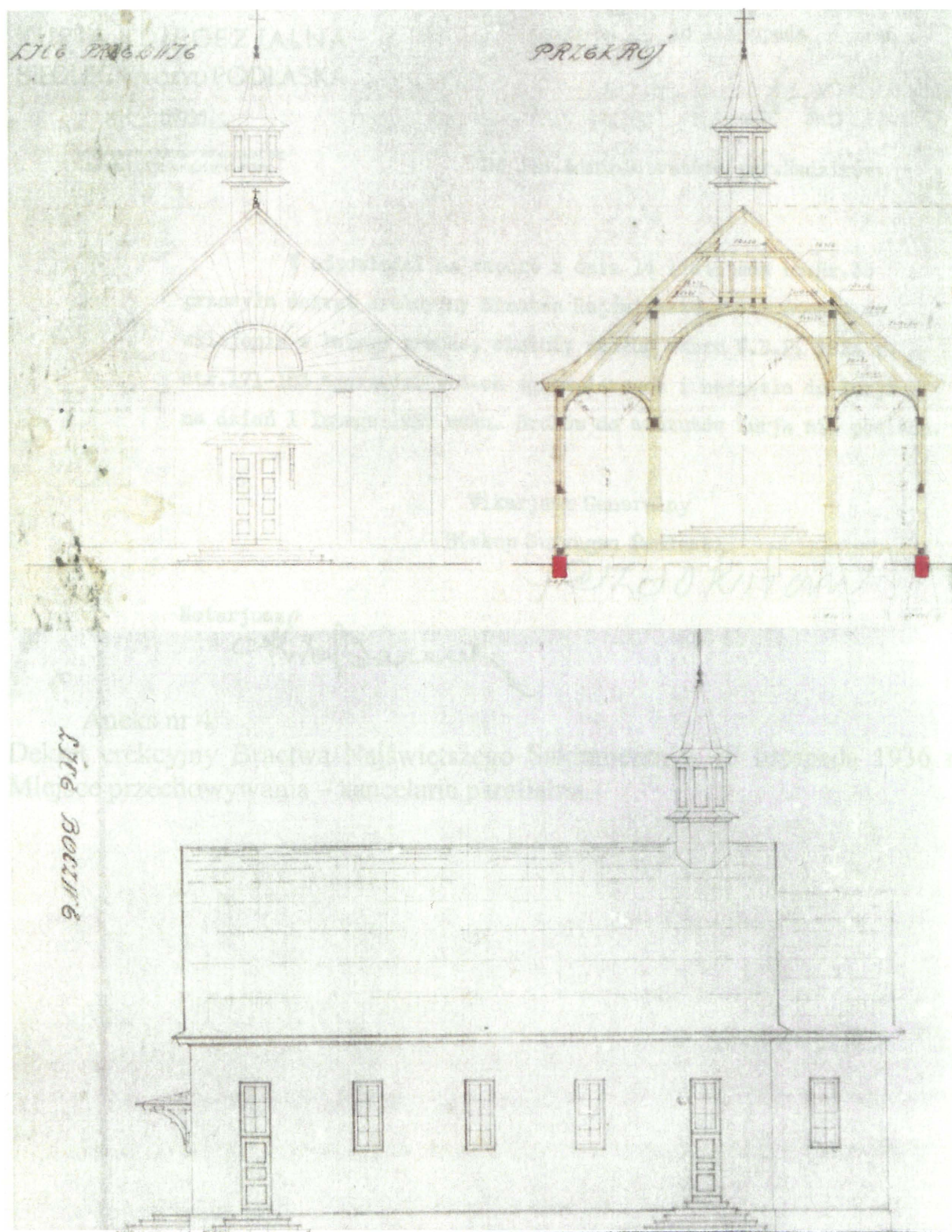
Czesław Sokołowski

Kancierz

K. Rykowski

Aneks nr 2

Dekret erygujący kaplicę publiczną pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela we wsi Radzików Wielki na terenie parafii Zbuczyn. Miejsce przechowywania – kancelaria parafialna.

Aneks nr 3

Przekrój kościoła drewnianego wybudowanego w 1932 r. który spalił się w 1957 r. Miejsce przechowywania – kancelaria parafialna.

KURIA DIECEZJALNA
SIEDLECKA CZYLI PODLASKA

SIEDLCE, DN. 18 listopada 1936 R.
(TELEFON 122)

Nr. 5786.

460

W ODPOWIEDZI NALEŻY POWOŁYWAĆ SIĘ
NA NR. I DATĘ NINIEJSZEGO PISMA.

Do JKs. Administratora par. Radzików.

W odpowiedzi na raport z dnia 14 listopada bm. Nr. 35
przesyła dekret erekcyjny Bractwa Najświętszego Sakramentu do
wklejenia w księgę bracką, statuty według wzoru W.D.P. 1924 r.
str. 171-183 sporządzi w 3-ch egzemplarzach i nadeszle do Kurji
na dzień 1 lutego 1937 roku. Druków do statutów Kurja nie posiada.

Wikarjusz Generalny

Biskup Sufragan Podlaski

10250 kufom

Notarjusz

Krzysztof Sacew

Aneks nr 4

Dekret erekcyjny Bractwa Najświętszego Sakramentu – 18 listopada 1936 r.
Miejsce przechowywania – kancelaria parafialna.

KIEDY MOŻNA ZASTĄC KSIĘDZA ?

To pytanie dotyczy nieraz inte-
resantów. Chciałbyś, aby Kancelaria
Parafialna była czynna zawsze,
a drzwi plebanii otwarte szeroko
dla każdego mieszkańca Parafii, jak
i Gościa. Jednak nie zawsze jest
to możliwe, ze względu na wielość
zajęć, jakie ma ksiądz.

Najlepiej sprawy kancelaryjne
załatwiać po każdej Mszy św.
7 dni powszednie 11:30-12:30, w święta
między 7:00 a 9:00, w poniedziałki
w soboty także o godz. 18:00.
Zas w niedziele i święta o 9:00, 12:00
i 16:00.

A w innym czasie ? Dla ułatwie-
nia podam tygodniowy rozkład sta-
jących moich zajęć.

poniedziałek: 15:00-16:00 religia
w Radzikowie i Piórkach,
wtorek: dzień prac gospodarskich
środa: dzień wyjazdowy: zjazdy,
konferencje, załatwianie spraw
poza parafię,
czwartek: 15:00-16:00 Religia
w Stankach
piątek: 15:00-16:00 Religia w Stankach
sobota: dzień prac gospodarskich
i przygotowania najpóźniej do
niedzieli.

Do Kancelarii Parafialnej wchodzi-
my od strony kościoła. Od strony
stodoły jest wejście do sali kate-
chetycznej i do kuchni.

Zapraszamy na plebanie, szczególnie
zachęcam do korzystania z dzwonek
przy drzwiach, które ułatwiają życie
i sprawiają, że unikamy dużego
oczekiwania przed drzwiami.

Oczywiście o 9:00.
Czy podobno Ci się ta gazetka, czy
spełnia Twoje oczekiwania? Jeśli
tak, podziękuj, co chciałbyś, aby
się w niej znalazło. Jej koszt wy-
produkcyjny wynosi 280 zł za szt.
To chyba niewielkie. Mogą znaleźć się
w niej wszystkie informacje o na-
szej parafii: ceny stóp, rozkład
autobusów, a nawet ogłoszenia
kupnie i sprzedaje. Wszystko po to
aby Ci ułatwić życie. Pasterne
pojawia się na początku stycznia.
Wtedy też zdecydować, jak często
porówna się ulatwiać. Wszystkie
Twoje sugestie są bardzo cenne,
nie są pracochłonne dla Ciebie. Trzeba
aby były wykorzystane dla wspólnej
dobry.

Podziwiam Cię serdecznie
Poj Probasz

GAZETA RADZIKOWSKA

Nr 1 XI-XII 1990.
Informator do użytku
wewnętrznego Parafii
Radzików

VERITATI ET CARITATI
SERVIRE
PRAWDA I MIŁOŚĆ

10 lat temu Parafia Radzi-
kowska, w powiecie Radzi-
kowskim, powstała z
dwójennych źródeł, które
dotyczyły nie tylko sfery świeckiej,
lecz także duchowej. Dla ra-
dzenia dusz podjęli Biskup Podlaski Tama-
cy Św. i powołał grupy Misjonarzy
Diecezjalnych, którzy szli od pa-
rafii do parafii głosząc naukę.
Na ten obowiązek proboszcz naszej
Parafii, Ks. Antoni Raducha, byłego
współwójennego kapłana, byłego
Misjonarza przybył także do Radzi-
kowskiej. Wśród nich był Ks. Maciej
Skonieczny, młody i energiczny
kapłan, pełen Bożego Ducha. Dopiero
10 lat temu przyszedł święcenia kap-
łańskie. Nikt wtedy nie wiedział,
że spójnie się bóg, kilkanaście
lat później obdarzył go godnością
biskupstwa i obowiązkami paster-
stwa w Diecezji Podlaskiej, aż do
dzisiejszego dnia. W braku innych
biskupów umieścił Biblię, a nie Lilię
i symbol Ducha św., deklarując za-
sady swego życia opartej na brzo-
dziecności Duchem Świętym, dające-
go owocem Miłości i Prawdy, które
zakończył się w Radzi-
kowskiej. Skoro Ks. Biskup przybył do
nas na Misję w 10-tych roku swego
kapłaństwa, a od Misji upłynęło 40
lat, znaczący to, że goście będziemy
Dobroćnego Jubilat. W dniu 18 lis-
topada znajdziemy okazję, aby zło-
żyć mu gorące życzenia i podziękow-
wać za przeprowadzone Misje, które,
jak myślimy, do dziś trwają w sercach
dobrych skutkach.

ODNOWIŁY KRZYŻ MIŁOŚCI

Wymaga odnowienia ta cenna pamiąt-
ka, aby stała się godnym przypomnie-
niam tamtych wydarzeń. Panowie Nie-
cysław Soczewka i Kazimierz Orzy-
łowski podjęli się tego samodzielnego
zadania. Wierzę, że i inni im w
tym pomogą.

Aneks nr 5

Pierwszy numer gazetki parafialnej. Miejsce przechowywania – kancelaria
parafialna

PRZEBIEG UROCZYSTOŚCI

Ksiądz Biskup przyjedzie do nas w niedzielę, 18.XI. ok. godz. 9³⁰. Najpierw uda się na plebanie.

O 10⁰⁰ przy plebanii ustawi się procesja z udziałem wszystkich uczestników uroczystości. Kolejność: najpierw stanie krzyż, za nim dwa sztendary strażackie, wraz z druhnami w mundurach. Strażacy czuwają nad porządkiem całości. Potem feretrony, dalej dorośli i młodzież, na końcu dzieci i ministranci. Gdy Ks. Biskup wyjdzie z plebanii, powitamy go i w takim szyku udamy się do kościoła.

W kościele Dostojnego Gościa powitają dzieci, młodzież, 40-letkowie, a na koncu Proboszcz. Przewidziany jest udział innych księży. Ks. Biskup odprawi Mszę św. i wygłosi kazanie. Zaraz po Mszy spotka się w kościele z młodzieżą. Liczymy na udział wszystkich młodych ludzi z naszej parafii. Po nauce dla młodzieży Ks. Biskup przejdzie na plebanie. Na niedzielę, że młodzież nie zapomniała odprawić swojego Pastarza. To wymaga grzeczności.

O godz. 12⁰⁰ będzie suma, na którą zapraszamy małżonków: tak młodszych, jak i starszych. Im poświęci Ks. Biskup modlitwy i kazanie oraz odpusty przywiązane do biskupiego błogosławieństwa.

Po zakończeniu sumy podziękują Ks. Biskupowi i przyjeździe i odprowadzimy go na plebanie.

Rodziny, które przygotowały Ks. Biskupowi wielkie podarunki, zostawia je i udękują w kancelarii parafialnej. Około godz. 13⁴⁵ wysła dzieci, aby wyczyły podarunki Jego Ekscelencji.

JAK UCZCIĆ ŚW. GEBYLIĘ ?

Jednym ze znaków, że żywa jest wiara parafii - jest chór parafialny. W naszej parafii jest wiele osób obdarzonych talentem śpiewu. Podziwialiśmy ich umiejętności i chcemy nadeł to czynić dla chwały Bożej.

Chórze parafialny! Pytamy Cię więc gdzie jesteś? "Wróć z daleka!" Bądź naszą chlubą w dniu przyjazdu Księdza Biskupa. Nie pogardzimy Twoim pięknym śpiewem w dniu Twojej Patronki św. Cecylii, a także w rekolekcje, czy kołędowy czas. Tylko do nas wróć, bo pomyślimy, że zabrakło Ci wiary w sens Twojej śpiewanej modlitwy.

REKOLEKCYJE ADWENTOWE W PARAFII RADZYKÓW 1990

Rekolekcje są jednym z ważniejszych wydarzeń w życiu parafii. Kościół przez nie stwarza nam okazję do odświeżenia ducha, posprzątania sumienia, a przez to do przybliżenia świątecznego nastroju wokół nas. Program rekolekcji będzie podobny, jak w latach ubiegłych:

PIĄTEK, 21.XII 9³⁰, 12⁰⁰, 15³⁰, 17⁰⁰
SOBOTA, 22.XII
NIEDZIELA 23.XII 9³⁰, 12⁰⁰, 16⁰⁰

Spowiedź:

Dorośli w czasie Mszy św. w piątek i sobotę. W piątek 4 księdy-gości, w sobotę 3. W niedzielę nie ma spowiedzi.

Dzieci w piątek od godz. 15⁰⁰. Nauka w piątek dla dzieci połączona jest z losowaniem nagród związanych z Kalendarzykami Procesyjnym, zaś w sobotę uroczystość przyjęcia nowych ministrantów z klas trzecich.

Młodzieży i młodym małżeństwom poświęcone są nauki w piątek i sobotę o 17⁰⁰ oraz w niedzielę o 9³⁰.

Oblaci, Terejczarze i Kółka Rodzinowe wysłuchają swojej nauki w niedzielę o 12⁰⁰.

W niedzielę o 16⁰⁰ uroczyste zakończenie rekolekcji, połączone z Komunią Generalną rodzin, błogosławieństwem dzieci i odpłataniem dziękczynienia: "Ciebie Boga wysławiamy."

REKOLEKCYJONISTA

Rekolekcjom będzie przewodniczyć Ks. mgr Edmund Wałusko, proboszcz Parafii Radynów i budowniczy tamtejszego nowego kościoła. Dzień zakończenia Rekolekcji, będzie także dniem solidarności z Parafią Radynów, która niesie ciężar i trud budowy świątyni na Bożą chwałę. Swoimi hojnymi ofiarami wyraził Bogu wdzięczność za tych, którzy kiedyś wspomagali budowę naszego kościoła parafialnego, którym się dziś chlubiemy. Bo "Kto w kościeł rzuci, tego Pan Bóg nie zesnuje". Ta dewiza jest od lat mądrością ludową w naszym społeczeństwie, w którym kościoły przetrwały mimo licznych wstrząsów politycznych. Są one pomnikami naszej wiary.

Aneks nr 5

Pierwszy numer gazetki parafialnej. Miejsce przechowywania - kancelaria parafialna

SPIS ILUSTRACJI

1. . Drewniany kościół wybudowany w 1932 r. przez ks. Jana Czajkę.	str. 5
2. Projekt obecnego kościoła.	str. 10
3. Główny ołtarz.	str. 12
4. Boczny ołtarz – Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski.	str. 13
5. Boczny ołtarz – Pana Jezusa Miłosiernego.	str. 13
6. Obecny kościół wybudowany w 1958 r.	str. 14
7. Kaplica wybudowana w 1905 r.	str. 15
8. Organy z Góry Kalwarii.	str. 15
9. Najstarsza monstrancja.	str. 16
10. Barokowe kielichy.	str. 16
11. ks. Jan Czajka.	str. 21
12. ks. Zygmunt Wachulak.	str. 22
13. ks. Stefan Gruszecki.	str. 22
14. ks. kanonik Kazimierz Dymitrowicz.	str. 23
15. ks. kanonik Henryk Nowosielski.	str. 23
16. ks. Henryk Drozd.	str. 24
17. ks. Roman Wiszniewski.	str. 24
18. ks. Kazimierz Nowak.	str. 25
19. ks. Wiesław Pińczuk.	str. 25
20. ks. Michał Łastowski	str. 26
21. Audiencja u Ojca Św. Jana Pawła II.	str. 27

BIBLIOGRAFIA

Źródła rękopiśmienne

1. Kronika parafii Radzików Wielki 2000 – 2004 r.
2. Protokół przy wprowadzeniu księdza Jana Czajki w zarząd parafii Radzików Wielki.
3. Protokół z dnia 28. 08. 1932 r.
4. Inwentarz fundi instrukci kościoła parafialnego w Radzikowie Wielkim 18. XI. 1936 r.
5. Statut Bractwa Najświętszego Sakramentu w Radzikowie Wielkim.

Opracowania

1. Ks. Wiesław Pińczuk, Duszpasterz i społecznik – wspomnienia o księdzu kanoniku Kazimierzu Dymitrowiczu, Radzików Wielki 2003.
2. Tadeusz Krawczak, W szlacheckim zaścianku, Warszawa 1993.
3. Stella Zybersztajn, A gdyby to było wasze dziecko..., Łódź 1994.
4. Vademekum Benedyktyńskiego Oblata, Tyniec 1986.
5. Katalog zabytków sztuki w Polsce pod redakcją Izabelli Galickiej i Hanny Sygietyńskiej, t. X, z. 22, Warszawa 1956.
6. Powiat siedlecki, praca zbiorowa pod redakcją Czesława Górskiego, Siedlce 1935.
7. Agnieszka Ługowska, Praca magisterska, Siedlce 2002.
8. Folder parafii Radzików Wielki wydany z okazji 70 – lecia istnienia parafii św. Jana Chrzciciela.